

Boštkov Tine.

Spisal *Furaj Pangrac.*

Dvakrat v svojem mladem življenju je obhajal bosopeti Boštkov Tine velik praznik: lansko jesen, ko je začel hoditi v šolo in mu je teta kupila lep rdeč pipec pri fari, in pa tedaj še, ko je šel z očetom v hribe k stricu, in so ravno črešnje dozorevale. Globoko, neizbrisno sta ostala ta dva praznika, ta dva velika dneva zarisana v mladi duši njegovi.

Nekoč se je Tine prav zatopil v učenje. Vse popoldne je presedel pred tablico, in črtalo je pelo, da je bilo kaj. Toda pisal je jako malo: eh, ko ga je pa precej kaj zmotilo! Kadar je naredil podolgasto črko, n. pr. i, pa se je spomnil na pipec, ki je tudi podolgast, in kmalu je bil narisana na tablici pipec — prav tak, kakršnega mu je kupila teta pri fari. Če je pa zapisal „o“ ali kako drugo okroglo črko, je pa iz te po mali izpremambi nastala kmalu lepa hribovska črešnja . . . In črešnja in pipec na tablici sta živo spominjala dečka na onadva velika dneva, slovesna praznika, ki ju je prebil pri fari in v hribih. In prsti so se gibali, in trdo pisalo je škrtalo in se krušilo po trdi tablici, in nastajale so podobe za podobami . . .

I.

V hribih, ah, tam je prijetno, kadar dozorevajo črešnje! Povsod: nad hišo in za hlevom, na meji in prelazu, povsod, povsod rasto! V cvetju bele ko sneg, nato zelene kot detelja in naposled, naposled . . . rdeče ko kri, kakor govori uganka, rdeče ko kri ali kot poljski mak in — ah! — to diše, diše otrokom! . . . Jehata, to diše, to je prijetno v hribih! . . .

Vaški otroci lezejo tudi v vrhove, se oprijemljejo vej in se stiskajo v zasede kakor mačka, kadar lovi miši. Videti jih je kakor sive kepice, kakor očetovo kučmo ali sračje gnezdo sredi vej. In tam v rogovili, v zasedi, so varni. Ročno vlečejo polne veje k sebi, in najprej v usta, potem v nedrije za srajco ali v koške in košarice, pritrjene na debelejšje veje. In ko obero eno črešnjo, najzgodnejšo, so že zrele druge: tam na meji, v lazu, na robu. In že se s teh doli tako vabljivo smejejo tista sračja gnezda, tiste očetove kučme, tiste sive kepice v rogovilah, ki grabijo po črešnjah in se maste z njimi in vesele mladega življenja . . . Aj, to je življenje tam

v hribih! . . . Presrečni hribovski otroci! Njim, samo njim rasto črešnje, tiste lepe črešnje . . . rdeče ko poljski mak, dišeče ko rože na grajskem vrtu in boljše ko med in mleko . . .

In prigodilo se je, da se je napotil prav tedaj, ko so zorele črešnje, Boštkov oče s sinkom Tinetom v hribe k stricu. Eh, kako je že težko krevsalo in stopicalo to malo revše, ta mali Tine Boštkov, po strmi in ostri poti v hribe! To si je brisal pot z razgretga čela in z rdečih lic, to je pihal in pihal, to je postajal in se odduškoval ter venomer govoril in povpraševal: „Oče, ali se že vidi stričev dom, se že vidijo črešnje? Oh, pot je huda, noge težke!“ In oče mu je venomer odgovarjal in ga tolažil: „Le še malo, in pri stricu bova, pred lepo belo hišo, obdano kroginkrog s samimi črešnjami. Le jadno naprej, sinek moj! Poglej ono bukovje! Na planjavi onkraj gozda je stričev dom.“

Tinetu se je zdelo, da je že pogrnjena miza pri stricu, in da so že postavljeni stoli naokrog, kamor sede in se odpočije. V duhu je že gledal lepe sočne črešnje hribovske. In zdelo se mu je, da ga vabijo, da ga kličejo: „Pridi že skoro, pridi, ljubi dolinec, in naužij se dobrega daru, ki ga je Bog pripravil v svežem in jasnem hribovskem ozračju.“ In pomeril je korak dalje z novim pogumom, z novo močjo. Zeleno bukovje je hladilo mladega potnika in neko neutešno hrepenenje ga je vleklo dalje, dalje . . . In šlo je, dasi se je poznalo, da mu je prešla utrujenost že v vse ude. „Le še malo, in pri stricu bova, pri črešnjah . . .“ je pri-ganjal oče.

Zeleno bukovje je izginilo, stričev dom se je jel prikazovati. Kmalu sta se ustavila pred lepo belo hišo, in skoro nato se je že zibal Tine s stričevimi otroci vred na črešnji . . . Miza je bila pogrnjena, in stoli so bili postavljeni. Tine se je oprijel varnega zatišja sredi gostih vej. Čepel je gori kot kepica ter z rogovilo, ki so mu jo potisnili v roke, privijal k sebi veje, polne črešenj. Koprneč so gledale njegove velike oči, in drhtele so mu roke, in nič več ni čutil utrujenosti, ko je natezal z rogovilo prve črešnje k sebi . . .

To je bil prvi Tinetov veliki dan.

Pred odhodom mu je stisnil stric šestico starega denarja v roke, in oče je takrat pogledal Tineta ter mu rekel: „No, Tine, kako boš rekel, ker ti je stric toliko podaril?“

Tine je dobro vedel, kako mora reči; saj so ga učili doma, da se je treba za vsak dar zahvaliti. Ali njemu se je smešno zdelo, da ga je silil zahvaljevati se za ta okrogli gumb, ki že iz roke uide, ko vanjo pride; saj je moral že vpričo strica shraniti šestico v očetov mošnjiček. Smešno se mu je torej zdelo in krivično, a on je vendarle rekel: „Lepa hvala, stric, za denar, a še lepša za črešnje.“ Tako je rekel in pogledal hvaležno v oči. In stricu je bilo všeč, da je tako rekel. Oče pa se je tedaj nakremžil, pogledal v stran in potipal po šestici . . .

Zdaj je bil Tine prepričan, da je res, kar je oče večkrat pravil: da imajo pri stricu vsega dosti, vsega obilo, vsega na kupe. Zdelo se mu je,

da je v hribih vse lepše, vse boljše. Menil je celo, da so v hribih bližje nebes, in da zato rastejo ondí črešnje, tako dobre črešnje . . . In kadar je sanjal doma o črešnjah v hribih in o šestici, ki mu jo je stisnil stric v roke, je vselej dejal v sanjah, tako je dejal: „Stric, lepa hvala za črešnje, za denar pa ne! . . .“

To je en dan v Tinetovem mladem življenju, ki se ga je popolnoma zavedal. Kar se je zgodilo pred tem dnevom, tega ni vedel, tega se ni spominjal prav nič; oni čas je izginil brez sledu v njegovi duši. Ta dan mu je bil mejnik: pred njim — nič, za njim življenje. In ta dan je prišel kar hipoma: šla sta z očetom v hribe — in veseli dan je nastopil, praznik, nebeški dan . . .

II.

In zopet je zaplesalo trdo črtalo po trdi tablici, in jele so se prikazovati druge podobe, vstajali so drugi spomini, ki jih je nosil Tine v svojem srcu. Drugi niso umeli tega, kar je narisala njegova trda roka na trdo tablico, a on je umel te risbe, on je poznal te podobe: tiste so bile kakor v njegovem srcu in glasno so klicale: to je drugi veliki dan, drugi slovesni praznik, drugi mejnik v dečkovem mladem življenju!

On je torej imel svoje slike, te podobe na tablici in spomnil se je onega velikega dneva, ko je vprvič vzel v roke pipec pri fari, čisto svoj pipec . . .

Kolikokrat je prosil zanj očeta, mater, teto . . . nič: nobeden mu ga še ni zaupal! „Tine, kadar boš večji, tedaj ga dobiš, a zdaj si premajhen: vrezal bi se, in tekla bi kri, in bilo bi — joj! Kadar boš večji, tedaj ga dobiš, lepega, rdečega; in oče ti vreže znamenje vanj, da se bo vedelo, čigav je; in če ga izgubiš, in ga kdo najde, da ne bodo povpraševali in govorili: našel sem tak in tak pipec, čigav je? — Ampak pridejo kar k tebi in poreko: Tine, tvoj pipec je to, vzemi! —“

Tako so ga tolažili in se izgovarjali. — A Tineta so ti izgovori izmodrili. Nekoč je vprašal: „Oče, teta, mama . . . pa kako velik moram biti, kako, da dobim pipec? Tolik sem že, da izlahka vzamem žlico z mize, da pri velikih kletnih durih zaropočem s kljuko.“ — Tedaj pa je pokašljala stara teta za pečjo — za Uršo so jo klicali — ter rekla: „Ti, Tine mali, zdaj še nisi velik. Saj se mi še vedno zdi, da so te šele oni-le dan prinesli — to naglo mine čas. — A to ti rečem, kadar boš tolik, da dosežeš podobo sv. Uršule na steni, ki je moja patrona, pa ti kupim pipec jaz, lep rdeč pipec ti kupim pri fari.“

Tinetu je bilo všeč, da so mu vsaj enkrat določili, kolik mora biti, da dobi pipec. Stopi tedaj naglo k steni in skače in se meče kvišku ter grabi in se iztega po podobi, a vse zaman: možakar je bil le še premajhen!

Hipoma deček obstoji. Glavico skloni in nekaj razmišlja. Nato pa tleskne veselo z rokami ter skoči k teti. Prime jo za velo roko, ji pogleda zaupljivo v oči ter reče: „Teta, povejte, recite, ali dobim pipec ali ne, če dosežem sv. Uršulo?“